

bragt ned til 15 og i 1887 til 3, altsaa mindre ugentlig end tidligere daglig. Den Tid, der er sparet paa Haandarbejdet, er vundet for den boglige Undervisning, og kun herved er det da blevet muligt for Kvinderne at naa op paa Højde med Mændene med Hensyn til Kundskaber.

Men ogsaa Muligheden for at gøre Kundskaberne frugtbringende senere i Livet skylder Kvinden Industrien. Selv om hun er gift eller paa anden Maade har faaet Hus at bestyre, kan hun dog altid ofre en Del af sin Tid til at forfriske sig, udvide sine Kundskaber, tænke, tale og læse, særlig om hvad der berører hendes Stilling som Kvinde. Takket være den indvundne Frihed kan Kvinderne slutte sig sammen, handle i Forening, deltage i Samfundslivet samt med forøget Kundskab og Kløgt, derfor ogsaa med forøget Kraft og med bedre Virkning, kæmpe for deres Rettigheder, det vil sige for deres Ligestilling med Manden.

Den ugifte Kvinde nyder samme Fordele, men kan desuden nu, da hun har samme Grundlag af Skoleundervisning som Manden, optræde som hans Konkurrent paa stadig flere Omraader. Ingen kan vel nu længer for Alvor tvivle om, at hun vil kunne skaffe sig en Stilling ved Siden af ham; thi foruden at hun stadig mere kommer paa Højde med ham med Hensyn til Kundskaber, er der to andre Omstændigheder, som støtter hende i Kampen. Hun stiller mindre Fordringer til Livet — endnu — end han, og hun drives med Nødvendighed til at gøre den Mængde Arbejdskraft, som Industrien har frigjort, frugtbringende i et nyttigt Arbejde.

Da hele denne Omvæltning paa saa mange Maader kommer Kvindernes Udvikling til Gode, maa den ogsaa i Længden være fremmende for Forholdet mellem Mand og Kvinde. Selv om man indrømmer den store Betydning, som Karakter og Temperament har for dette Forhold, bliver det dog i det store og hele et Spørgsmaal om Menneskeværdighed, et Kulturspørgsmaal, som ikke kan løses tilfredsstillende og varigt paa noget andet Grundlag end Lighedens.

Man kunde maaske tro, at denne Lighed skulde kunne vindes ad ren teoretisk Vej, blot gennem Undervisning, saa at man kunde slippe for at se Mand og Kvinde som Konkurrenter paa Arbejdsmarkedet. Dette mener dog ikke Forfatteren. Det praktiske Liv opdrager paa en anden Maade end Teorien.